

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุในโรงพยาบาล เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้ดูแลของผู้สูงอายุที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยสามัญทางอายุรกรรม โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ และให้การดูแลต่อเนื่องตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป จำนวน 105 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน ถึงมิถุนายน 2547 โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดของการมีส่วนร่วม (Brownlea, 1987 cited by Cahill, 1998) กระบวนการพยาบาล (Dillon, 2003; Rosdahl & Kowalski, 2003) ประกอบกับการศึกษาปัญหาสุขภาพและความต้องการการดูแลของผู้สูงอายุ ประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแล ความรุนแรงของภาวะเจ็บป่วย ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ ทศนคติของผู้ดูแลต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับพยาบาล และแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุในโรงพยาบาล โดยนำมาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหากับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และตรวจสอบความเที่ยงโดยวิธีทดสอบซ้ำ (test-retest method) กับแบบสอบถามความรุนแรงของภาวะเจ็บป่วย ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 สำหรับแบบสอบถามวัดระดับความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ ทศนคติของผู้ดูแลต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับพยาบาล และแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุในโรงพยาบาล ตรวจสอบความเที่ยงโดยวิธีครอนบาช แอลฟา (Cronbach's alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.94, 0.95, 0.90 และ 0.91 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยและสหสัมพันธ์เชิงซ้อนแบบขั้นตอน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ซึ่งกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้ดูแลต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในโรงพยาบาลกับสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับพยาบาล สามารถร่วมทำนายการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุในโรงพยาบาลได้ร้อยละ 23.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. ควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลหรือครอบครัวมีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ ในขณะที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล โดยพยาบาลและบุคคลในทีมสุขภาพต้องมอบความไว้วางใจแก่ผู้ดูแล ให้คำชมเชยเพื่อเป็นแรงเสริมให้ผู้ดูแลสามารถมีส่วนร่วมในการดูแลอย่างต่อเนื่อง
2. พยาบาลควรมีท่าทีหรือการแสดงออกที่สื่อถึงความห่วงใยและเข้าใจความรู้สึกและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ดูแล โดยแสดงออกทั้งด้านคำพูดหรือพฤติกรรมเพื่อช่วยให้ผู้ดูแลรู้สึกผ่อนคลาย
3. ควรมีการสร้างโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงในโรงพยาบาล ซึ่งประกอบด้วย การนิเทศบทบาทของญาติที่เป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะเจ็บป่วยและการดูแลรักษา การประเมินความพร้อมของผู้ดูแล ให้ผู้ดูแลได้มีส่วนร่วมในการดูแลโดยเริ่มจากกิจกรรมที่ง่าย ๆ ไปสู่กิจกรรมที่ยุ่งยากซับซ้อน และกรณีผู้ป่วยที่มีความต้องการการดูแลเกือบทั้งหมดต้องเปิดโอกาสให้ผู้ดูแลได้อยู่ดูแลผู้ป่วยตลอดเวลา ก่อนจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลเพื่อให้ผู้ดูแลมีความมั่นใจ

ด้านการบริหารการพยาบาล

1. จัดให้มีแผนการจำหน่ายผู้ป่วยทุกราย (discharge planning) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยตั้งแต่แรกเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจนกระทั่งจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล เนื่องจากแผนการจำหน่ายจะเปิดโอกาสให้ผู้ดูแลมีส่วนร่วมตั้งแต่การประเมินปัญหา การตัดสินใจและร่วมวางแผนการดูแล ให้การดูแล และเตรียมความพร้อมเพื่อรับผู้ป่วยกลับไปดูแลต่อที่บ้าน
2. ควรมีนโยบายเปิดโอกาสให้ผู้ดูแลได้อยู่เฝ้าผู้สูงอายุที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นวัยที่ต้องการความรักและความเอาใจใส่จากบุตรหลาน และจากสภาพที่ไม่คุ้นเคยภายในหอผู้ป่วย อาจเป็นสาเหตุให้ผู้สูงอายุเกิดความตึงเครียด การได้รับการเอาใจใส่ดูแลและได้อยู่ใกล้ชิดกับบุคคลที่คุ้นเคยจะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้
3. หน่วยงานควรมีโครงการจัดอบรมพฤติกรรมบริการแก่พยาบาล โดยเน้นด้านเทคนิคในการติดต่อสื่อสารและพฤติกรรมแสดงออกเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ดูแลและผู้ป่วย

ด้านการศึกษา

1. ในการจัดการเรียนการสอนหรือการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยที่มีผู้สูงอายุแก่นักศึกษาพยาบาลควรเน้นด้านการเปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ผู้ดูแลได้มีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วย
2. พยาบาลผู้นิเทศจะต้องปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านของพฤติกรรมในการบริการและการพยาบาลที่เปิดโอกาสให้ผู้ดูแลมีส่วนร่วมแก่นักศึกษาพยาบาล

ด้านการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโรคของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะภาวะโรคทางสมอง กับภาวะโรคเรื้อรังอื่นๆ ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุในโรงพยาบาล
2. ควรมีการศึกษาถึงการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านภายหลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลของผู้ดูแลหลักที่มีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในโรงพยาบาล
3. ควรมีการศึกษาถึงสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้สูงอายุต่อการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุในโรงพยาบาล
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมของผู้ดูแลต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในโรงพยาบาล
5. ควรศึกษาเป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อหารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในการดูแลผู้สูงอายุในโรงพยาบาล ที่เหมาะสมกับหน่วยงานที่ศึกษาต่อไป
6. ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล ซึ่งนำกรอบแนวคิดมาจากการทบทวนวรรณกรรมหรืองานวิจัยในต่างประเทศ ในการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในครั้งต่อไป ควรมีการพัฒนาแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล โดยเพิ่มการมีส่วนร่วมในการดูแลตามวัฒนธรรมไทย เพื่อให้แบบสอบถามมีความเหมาะสมมากขึ้น

ข้อจำกัดของการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในหอผู้ป่วยสามัญโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ซึ่งมีความแตกต่างกับโรงพยาบาลอื่นๆ ในเรื่องกฎระเบียบ จำนวนผู้ป่วย ลักษณะความรุนแรงของภาวะเจ็บป่วย จำนวนเจ้าหน้าที่พยาบาลที่ดูแลผู้ป่วยในแต่ละผลัด และลักษณะของผู้ดูแลผลการวิจัยที่ได้จึงสามารถนำไปอ้างอิงได้กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเท่านั้น